

Recensie *De Onvolledige Stilstand*

De Onvolledige Stilstand van René Oudeweg is een zeldzaam soort boek: het leest niet alleen als literatuur, maar gedraagt zich als een denkexperiment dat de lezer actief destabiliseert. Wat begint als een ogenschijnlijk speelse ontmoeting tussen Edsger W. Dijkstra, Kurt Gödel en Samuel Beckett, ontvouwt zich al snel tot een radicaal onderzoek naar de aard van beweging, kennis en systeemdenken.

Oudeweg kiest bewust voor een minimalistische setting: een onbestemde ruimte en een zwijgend, monolithisch kristal. Die leegte werkt niet als decor, maar als katalysator. Alles wat gebeurt, gebeurt in taal, en precies daar wringt het. De dialogen zijn scherp, vaak droog ironisch, en tegelijk geladen met filosofische spanning. Dijkstra's behoefte aan structuur botst voortdurend met Gödel's ondermijning van elke vorm van volledigheid, terwijl Beckett als een soort existentiële tegenkracht fungeert: hij doet niets—en juist dat blijkt beslissend.

Wat deze novelle bijzonder maakt, is dat ze niet blijft hangen in het citeren van bekende ideeën. Gödel wordt geen spreekbuis voor zijn eigen stellingen, en Dijkstra geen karikatuur van programmeerdiscipline. In plaats daarvan worden hun denkwerelden tegen elkaar uitgespeeld tot er iets nieuws ontstaat: de intrigerende these dat beweging geen fysisch of logisch gegeven is, maar een effect van onvolledigheid. Met andere woorden: we ervaren verandering niet omdat systemen werken, maar omdat ze falen om zichzelf volledig te beschrijven.

De zogenaamde “wachtheorie” vormt daarbij een van de sterkste vondsten. Wachten, in Beckettiaanse zin, wordt hier niet gepresenteerd als passiviteit, maar als een noodzakelijke toestand waarin het systeem zichzelf niet sluit. Het is in dat uitstel—that weigeren van afronding—that beweging mogelijk wordt. Oudeweg slaagt erin dit idee niet alleen uit te leggen, maar ook voelbaar te maken in het ritme van de tekst. Stiltes krijgen gewicht, herhalingen worden betekenisvol, en het uitblijven van actie wordt een vorm van actie.

Het meest overtuigend is echter de twist aan het einde. Waar veel filosofische fictie strandt in abstractie, durft Oudeweg een narratieve sprong te maken die zowel logisch als ontregelend is: de personages blijken geen

denkers in een ruimte, maar uitspraken binnen een systeem—breuken in een ogenschijnlijk perfect geheel. Het kristal, dat aanvankelijk als orakel fungeert, wordt daarmee iets fundamenteelers: een volledig systeem waarin juist de onvolledige elementen beweging genereren. Die omkering is niet alleen verrassend, maar ook conceptueel scherp uitgewerkt.

Stilistisch balanceert het boek tussen helderheid en vervreemding. De taal is precies, soms bijna technisch, maar wordt regelmatig onderbroken door poëtische zinnen en subtiële neologismen (“wachtruimte”, “denkfictie”, “onvoltooiing”). Dat zorgt ervoor dat de tekst nooit volledig vast te pinnen is—wat inhoudelijk perfect aansluit bij het centrale thema.

Toch is dit geen boek voor iedereen. Wie op zoek is naar een traditioneel plot of emotionele identificatie, zal hier weinig houvast vinden. De personages zijn eerder denkposities dan psychologische figuren. Maar voor lezers die geïnteresseerd zijn in de grenzen van logica, taal en systeemdenken, biedt *De Onvolledige Stilstand* een rijke en prikkelende ervaring.

Wat uiteindelijk blijft hangen, is niet zozeer een antwoord, maar een verschuiving in perspectief. Oudeweg dwingt je om na te denken over iets wat normaal gesproken vanzelfsprekend lijkt: dat dingen bewegen. En hij laat zien dat die vanzelfsprekendheid misschien wel de grootste illusie is.

Een ambitieuze, eigenzinnige en verrassend coherente novelle die de lezer niet alleen aan het denken zet, maar dat denken zelf in beweging brengt—juist door te laten zien waar het stukt.